

GYNSAM

GYNSAM - GYNCANCERFÖRENINGARNAS NATIONELLA SAMARBETSORGANISATION

NR 2 JUNI 2017

posten

Gyncancerföreningarnas
Nationella
Samarbetsorganisation

**Gynsamposten ges ut av
Gynsam som är en ideell
intresseorganisation för kvinnor
med gynekologisk cancer**

ÄRGÅNG 16

Storgatan 52 B, 852 30 Sundsvall
070-654 97 51, info@gynsam.se
www.gynsam.se

BANKGIRO
374-9660

ORG NR 837001-3008

ANSVARIG UTGIVARE
Margaretha Sundsten

REDAKTIONSKOMMITTÉ
redaktor@gynsam.se
Maude Andersson, redaktör
Gun-Brith Ottosson
Wiveka Ramel

MANUSSTOPP
Nr 1: 21 januari Nr 2: 23 april
Nr 3: 28 juli Nr 4: 21 oktober

Manus för publicering
insändes till redaktionen per e-post
eller USB-minne. Redaktionen ansvarar
ej för insänt material samt förbehåller
sig rätten att korta
i texter och insändare.

Referat ur artiklar och andra
källor om läkemedel och
behandlingsmetoder innebär
inget ställningstagande
från Gynsams sida.

ANNONSER
Kontakta Monica Berglund
monica.berglund@agrenshuset.se
0660-29 99 60

PRENUMERATION
250 kronor per kalenderår
Gynsamposten utkommer
med fyra nummer per år.

LAYOUT OCH TRYCK
Ågrenshuset, Bjästa 2017

ISSN
1651-4351

OMSLAGSBILD
Timmerflottfärd på Klarälven.
Fotograf: @ Hipfel/Starck

MARGARETHA HAR ORDET

VART TAR TIDEN VÄGEN? Tycker att det inte är länge sedan vi hade Kunskapsdag och Riksstämman i Stockholm och nu har vi redan genomfört ytterligare en, denna gång i Göteborg.

Innan resan till Göteborg har det varit en hel del resande. Både till norra delen av landet, men också till den södra och över gränsen mot Danmark.

Trevligt att komma till Nyponrosen i Umeå. På NUS, Norrlands universitetssjukhus, fick jag mina behandlingar och därför kändes det lite extra att komma dit.

Styrelsen i Nyponrosen bjöd in till årsmöte på "nya onkologen". Vi hade ett trevligt årsmöte med flera nya medlemmar.

Gynsams vårsäsong avslutades med Kunskapsdag och Riksstämman i maj, ovanligt att vi har stämman så sent, men det var helt enligt stadgarna. Stämman var välbesökt och föreläsarna helt fantastiska.

Lisen och Linda härliga tjejer, ett stort tack till er. Gunnar och Zarah som pratade om flexibel sjukskrivning. Hoppas att er strävan gör så att den möjligheten kommer att finnas för alla i hela landet. Det blir ett lyft för våra patienter om ert projekt genomförs över hela landet så småningom.

Vi fick mycket kunskap under dagen som avslutades med etik och moral i vården av Daniel Brattgård, fd sjuhuspräst i Göteborg. En fin avslutning på en mycket lärorik och stimulerande dag.

Lördagen ägnades åt Gynsams riksstämman som var välbesökt, trots att vi hade flyttat den från Stockholm den här gången. Yvonne Subay, GCF Anni, och Christina Wallentin GCF Stockholm lämnar styrelsen. Maja Hemström från GCF Fjärilen och Marie Karlström från GCF Liljan valdes in i stället.

Tack för förtroendet att få leda Gynsam ytterligare ett år.

Margaretha Sundsten
Ordförande

INNEHÅLL

- 3 Vad är det de säger?
- 5 Vad ska man tro på?
- 6 Från föreningarna
- 9 IEEPO
- 11 Filmtips
- 12 Boktips
- 14 Utbildningsdag på residenset i Karlstad
- 16 Kunskapsdag och Riksstämman
- 20 KIU:s Landsmöte och Generalförsamling
- 24 Mola hydatidosa

SKA JAG LÅTA MINA BARN VACCINERAS?

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

Vaccinering är en fråga som ständigt diskuteras överallt, inte minst i pressen. Uttalar sig någon känd person negativt om att vaccinera sig, oavsett mot vad, så tror ganska många människor på den personen, inte på vad professionen säger eller vad forskningen har kommit fram till – vaccin är farligt. Men låt oss ta en titt på hur det egentligen ligger till!

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten

kostar 150 kronor per år.

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

Vad är det de säger?

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

När man talar med en läkare så kommer det ord ur munnen som vi som patienter kanske inte förstår, till exempel: det är icke-epiteliala maligna ovarialtumörer, att det är en tumör det uppfattar de flesta men vad menar läkaren? Och vad är en germinalcellstumörer, en könssträngsstromacellstumör eller som sagt övriga icke-epiteliala tumörer? Vad är gonadal dysgenesi eller primär amenorrhe? Om man har en malign adnextumör, ja vad har man då? Eller skivepiteltyp? Eller malign tumör i ascites? Visserligen kan man fråga Dr. Google när man kommer hem, men det hjälper inte om man sitter framför läkaren på sjukhuset och inte törs fråga "vad sa du, vad lider jag av?"

Alla yrkesgrupper har sina vokabulär/termer men vi kan råda bot på de tumörmorfologiska grundbegreppen

genom att ta del av professor Annika Dejmeke, Medicinska fakulteten på Lunds universitet, som har skrivit en lista med tumörmorfologiska grundbegrepp som förklarar en del av dessa "begrepp". Läs den gärna innan läkarbesöket! Lycka till!

<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/30232/Icke%20Epiteliala%20Ovarialtum%c3%b6rer>.

[pdf?a=false&guest=true](http://www.cancercentrum.se/globalassets/vara-uppdrag/kunskapsstyrning/wardprogram/kommande-wardprogram/2016/november-2016/remissrunda-1/nvp-analcancer-rr1.pdf)

<http://www.cancercentrum.se/globalassets/vara-uppdrag/kunskapsstyrning/wardprogram/kommande-wardprogram/2016/november-2016/remissrunda-1/nvp-analcancer-rr1.pdf>

<http://www.cancercentrum.se/globalassets/vara-uppdrag/kunskapsstyrning/wardprogram/kommande-wardprogram/2016/november-2016/remissrunda-1/nvp-analcancer-rr1.pdf>

MÅNADENS OMSLAGSBILD

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

FOTOGRAF @ HIPFEL/STARCK

Nu är det sommar och semester, vilket betyder att man ska koppla av och skaffa nya krafter inför höstarbetet. Därför rekommenderar jag en timmerflottfärd på Klarälven med Vildmark i Värmland. Kan det bli mer roigivande än så här?

Läs mer om flottfärder på www.vildmark.se så kanske du också får uppleva Klarälvens skönhet. Glöm inte fiskespöt!

JOURNAL PÅ NÄTET

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

Kan du läsa din journal på nätet? Bra, men vi uppmanar dig att läsa igenom den nogal!

Vi har fått information om att journalerna inte stämmer med verkligheten.

Flera kvinnor har hört av sig och meddelat att det förekommer många fel som kan komplicera en eventuell framtida sjukdom. I en journal stod det bland annat att en förlossning gått mycket bra, men faktum är att både mor och barn tillbringat två dagar på IVA/BIVA på grund av komplikationer.

I en annan journal stod det att barnet hade en sjukdom som inte föräldrarna hört talas om. Det visade sig att barnet inte hade denna sjukdom.

Fel kan alla göra, även läkare, men läs igenom och be att få en rättelse införd.

Du kan också säga till att vissa sidor i din journal ska spärras och får endast läsas av läkare.

Barnjournal

Är ditt barn 13 år eller äldre så har du som förälder inte åtkomst till barnets journal. Detta för att skydda barnet. Barnet kan naturligtvis alltid ge tillstånd för föräldrarna att läsa journalen.

Tack alla ni som vänligen har skänkt gåvor till vår Kunskapsdag!

Hudvårdsrummet i Linköping
Fontänen i Linköping
Body Shop i Karlstad
Hår och hälsa, Filipstad
Blomstertösen, Filipstad
Temia, Filipstad
Magnolia, Filipstad
Thomas kläder, Filipstad
Life, Gottsunda
Kronans Apotek, Gottsunda

GYNSAMS STYRELSE

Hur är screeningen bland de psykiskt sjuka?

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

Många kvinnor som har diagnostiserats med en allvarlig psykisk sjukdom screenas mera sällan än andra kvinnor för livmoderhalscancer, detta enligt en ny studie som forskare vid UC (University of California), San Francisco, USA har gjort.

Endast 20.2 procent av kvinnor med en allvarlig psykisk sjukdom screenades under en 1-årsperiod, vilket kan jämföras med screeningen av den allmänna befolkningen av kvinnor i Kalifornien, under samma period, vilket var 42.3 procent.

Även om kvinnor med allvarliga psykiska problem är mindre benägna att screenas för livmoderhalscancer, har de större risk för att sjukdomen utvecklas, enligt professor Christina Mangurian, MD, docent i klinisk psykiatri vid UCSF (University of California San Francisco). Hon ledde studien med Dean Schillinger, MD, professor i medicin och medlem av UCSF Helen Diller Family Comprehensive Cancer Center. Deras studie publicerades den 17 april 2017 (<https://www.ucsfhealth.org/mdlink/>).

Bland de kvinnor med en allvarlig psykisk sjukdom som ingick i studien hade 42 procent någon form av schizofreni, 29 procent hade stor depression, 18 procent hade bipolär sjukdom, och resten hade en diagnos av ångest eller annan psykisk diagnos. Forskarna tog även kvinnornas historia när det gäller användning av läkemedels- och alkoholanvändning samt rökningstal och sexuella partners. När det gällde drog- eller alkoholanvändning så såg forskarna ingen signifikant skillnad i screeningshas-

tigheten. Men tidigare undersökningar har visat att de kvinnor med en allvarlig psykisk sjukdom och som röker och har flera sexuella partners ökar risken för livmoderhalscancer enligt professor Mangurian.

Med hjälp av data om Pap-testinsamling från denna studie av kvinnor med en allvarlig psykiatrisk diagnos fann forskarna att trots att skillnaderna inte var stora jämfört med vita kvinnor hade kvinnor från minoritetsgrupper signifikant högre screeningshastigheter för livmoderhalscancer. Asiatiska kvinnor hade den högsta screeningsgraden totalt 22.5 procent. Svarta kvinnor screenades med en hastighet på 20.9 procent och vita kvinnor med en hastighet av 19.0 procent.

Forskarna fann också att yngre kvinnor i åldrarna 18-27 med svåra psykiska sjukdomar så var det 30 procent mindre sannolikt att de screenades än kvinnor i åldrarna 28 till 47. Forskarna fann också att 74 procent av de kvinnor som besökt primärvården vid något tillfälle så var sannolikhet att de screenats tre gånger större.

Jag ställer mig frågan; Hur är screeningen bland det psykiskt sjuka i Sverige? Det finns anledning att återkomma med ett reportage om detta i ett senare nummer av Gynsampposten.

Vad ska man tro på?

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

Den världsberömda hjärtkirurgen Dr. Dwight Lundell, verksamhetschef och chefskirurg vid Banners Hjärtsjukhus i Mesa, Arizona, USA som har skrivit boken "The Cure for Heart Disease and the Great Cholesterol Lie" uttalar sig om vad som egentligen orsakar hjärtsjukdomar.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten kostar 150 kronor per år.

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

GCF NYPONROSEN

GCF Nyponrosen i Umeå har haft årsmöte

TEXT OCH FOTO **JESSICA BAGGLUND**

Lördagen den 25 mars var det dags för Nyponrosens årsmöte. Vi träffades i ljusa och fina lokaler på Cancercentrum på Norrlands Universitetssjukhus och hade ett riktigt lyckat möte.

Vi hälsade några nya medlemmar välkomna och dessutom har vi nu en komplett styrelse.

Gynsams ordförande Margaretha Sundsten spenderade denna soliga lördag uppe hos oss i Umeå och hjälpte till med årsmötet. Vi är mycket nöjda och känner oss inspirerade att fortsätta jobba för våra medlemmar.

GCF ANNI

GCF ANNIS ÅRSMÖTE 2017

TEXT **YVONNE SUBAY**

Den 8 mars 2017 höll GCF Anni, Linköping, sitt årsmöte och konstituerande möte på Fontänen i Linköping under trevliga förhållande. Förutom val så presenterades verksamhetsplanerna för 2017. GCF Anni ska göra ett studiebesök hos nunnorna på Omberg, bjuda in landstingspolitiker tillsammans med Blodcancerförbundet, föreläsning om senkomplikationer samt att fikaträffarna fortsättningsvis kommer att hållas varje månad.

Valberedning föreslog följande val som godkändes av årsmötet:

Till ordförande på 1 år omvaldes Yvonne Subay.

Till ordinarie ledamöter på 1 år valdes Inger Berg, Maritha Jonsson och Karin Evertsson.

Till suppleanter på 1 år valdes:

Inga-Lill Skott och Annelie Gramfält.

Till revisor på 1 år valdes

Irene Johansson.

Till Kassör på 1 år valdes

Jerker Pernrud.

GCF MARIAROSEN

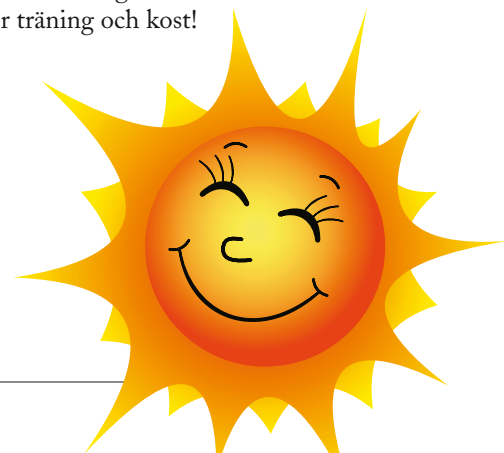
Gcf Mariarosens årsmöte den 7 mars

TEXT OCH FOTO **KERSTIN HEMSTRÖM**

Trots ett envist snöande och mot kvällen riktigt besvärligt väglag tog sig 15 av 25 anmälda till vårt årsmöte denna gång. Vädrets makter rår vi inte över men vi kunde ändå fatta de beslut vi behövde.

Mariarosens styrelse kommer för 2017-2018 att se ut som den gjort de senaste åren med Kerstin Hemström som ordförande, Anita Erikson som sekreterare och Ulla Samuelsson som kassör, våra ledamöter är Erika Lundgren, Helena Ahlbom och Janita Strutz.

Efter årsmötet hade vi denna gång bjudit in Kerstins personliga tränare, Maria Karlbon Andersson. Hon har hjälpt Kerstin otroligt mycket vilket gjorde att vi tyckte det var ett bra förslag att någon pratade om träning och mat med oss. Maria fick alla att resa på sig och göra mjuka övningar, bra tips på vad vi ska och inte ska äta och när kvällen led mot sitt slut tyckte de flesta av oss att vi ska starta en träningsgrupp under ledning av Maria. Vilken succé för träning och kost!

GCF FJÄRILEN ÅRSMÖTE 2017

GCF MUSSLAN

ÅRSMÖTE HOS GCF MUSSLAN I VÄRMLAND

TEXT OCH FOTO **MAUDE ANDERSSON**

Det var en vacker kväll den 23 mars när GCF Musslan i Värmland höll sitt årsmöte på Residenset i Karlstad. En mycket vacker byggnad där landshövdingen Kenneth Johansson har sin bostad. Residenset ligger mycket vackert intill Klarälven och omges av Stadshuset, Stadshotellet, Värmlandsoperan, Karl IX- och Selma Lagerlöf-statyerna.

Solen var på väg ner, Klarälven låg helt stilla, ja, det var en fin kväll och nu började även våra medlemmar att anlända från när och fjärran, det vill säga från Höljes i norr till Säffle i söder. Värmland är ett stort län, ca 25 mil från norr till söder och vi har medlemmar på många platser.

Vi hälsades välkomna av husfrun och hon visade in oss till konferenslokalen. Ordförande Maude Andersson hälsade alla välkomna och överlämnade ordet till Belinda Haraldsson som var dagens föreläsare. Belinda hade satt samman ett bildspel från sin egen cancerresa med en ovanlig form av gynekologisk cancer. Hon informerade också om det nordiska mötet i Oslo som hon deltagit i samt om arbetsgruppen Livet Efter (LE). Det blev en spännande resa!

Sedan blev det en allmän diskussion och därefter årsmötesförhandlingar. Vi fick in tre nya styrelseledamöter; Marie-Louise Jansson från Kristinehamn, Ingunn Pettersson från Skoghall och Ann-Charlotte Eriksson Haraldsson från Filipstad (alla som suppleanter). Maritha Lindberg som varit vår valsammankallande avtackades med blommor. Hon har varit en stöttepelare

i vår förening, som förutom valberedningen också sett till att vi fått mat och kaffe på bordet. Hennes smörgåstårter är helt fantastiska! Tack Maritha!

Efter årsmötet blev det en lättare förtäring och tid för skratt och en trevlig samvaro.

Det var mörkt ute när vi avslutade årsmötet och de flesta hade nu en lång

väg (mellan 5-12 mil) att köra genom de mörka Värmlandsskogarna med risk för älg och rådjur på vägarna, så vi bad dem köra extra försiktigt. Det är fantastiskt av våra medlemmar som bor allra längst bort från Karlstad alltid kommer på våra möten. En stor eloge till er alla!

INBJUDAN TILL FÖRELÄSNING

TEXT **MAJA HEMSTRÖM**

Tisdagen den 21 november kl. 18.30 inbjuder GCF Fjärilen till en föreläsning på Elit Grand Hotell i Gävle.

Det är specialistsjuksköterskorna i onkologi Lisen Heden och Linda Åkeflo från Jubileumskliniken i Göteborg som kommer att föreläsa om bäckenrehabilitering.

Alla är hjärtligt välkomna!

Kvinnosjukvården fick Kvalitetspriset 2017

TEXT: LISA KLANG FOTO: JULIA ANDERSSON

Artikeln har tidigare varit publicerad på Sahlgrenska Universitetssjukhusets hemsida.

Förbättrad överlevnad för kvinnor med avancerad äggstockscancer när vården centraliseras är ämnet för det förbättringsarbete som fick det prestigefyllda kvalitetspriset i år. Bakom arbetet står Kvinnosjukvården, Gynekologi och Reproduktionsmedicin, avdelning 67.

Kvalitetsdagarna som pågått under två dagar avslutades med utdelning av årets kvalitetspris. Passande nog den 8 mars på Internationella kvinnodagen, gick priset till kvinnosjukvården. Pernilla Dahm Kähler och hennes team som genom sitt arbete har förbättrat överlevnaden hos kvinnor med äggstockscancer.

- Jag är jätte-jättestolt över det vi har åstadkommit och att vi fått med oss alla dessa människor i arbetet såsom doktörer, sjuksköterskor, undersköterskor, sekreterare och koordinatörer i regionen. Det säger Pernilla Dahm Kähler, sektionschef och överläkare inom Gynekologi och reproduktionsmedicin och fortsätter:

- Jag är också jätteglad att denna patientgrupp belyses och att det hårda arbetet nu ger resultatet i form av en högre treårsöverlevnad hos dessa patienter.

Äggstockscancer är en besvärlig cancerform och är problematisk att behandla med gott resultat. Kvinnor som drabbas av äggstocks- och äggledarcancer har sämst överlevnad av all gynekologisk cancer. Symptomen är ofta oklara och otydliga och canceren kan vara svår att upptäcka. Överlevnaden har legat på 40 procent, men sedan 2011 då vården i regionen centraliserades har överlevnaden tre år efter operation stigit till 61 procent.

Vad har man då gjort för att fler kvinnor ska överleva sin äggstockscancer?

2008 startades ett register över utfallet. Sahlgrenska Universitetssjukhuset

hade då en högre andel tumörfria kvinnor än övriga sjukhus i regionen, efter behandling.

Som första region i Sverige centraliserades då vården för denna patientgrupp 2011 till Sahlgrenska Universitetssjukhuset och en komplex vårdkedja utvecklades.

Det innebär ett tvärprofessionellt samarbete mellan de olika professionerna. Läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, fysioterapeuter, dietister, kuratorer, kirurger med flera - alla samarbetar kring patienten.

Multidisciplinära konferenser och regionala dialogmöten är också en viktig del i arbetet.

Kvalitetsuppföljning är ytterligare en del i framgångskonceptet där kvalitetsregister är till stor hjälp. Förbättrad överlevnad är målet men man tittar även på frågor om livskvalitet.

- För ett lyckat resultat och tillfrisknande är tiden mellan upptäckt av cancer till behandling avgörande samt en tidig cellgiftsbehandling. Ju snabbare cellgiftsbehandlingen sätts in, desto bättre resultat för patienten, säger Pernilla Dahm Kähler.

Slutsatsen är att centraliserad primärbehandling av avancerad äggledar- och äggstockscancer med ett regionalt gemensamt och multidisciplinärt mål ökar kirurgisk komplett tumörreduktion. Den minskar tiden från första operation till kemoterapi och förbättrar den relativa överlevnaden signifikant. Treårsöverlevnaden förbättrades från 40 procent till 61 procent före och efter centraliseringen.

NEFROSTOMI OCH MAKROSKOPISK HEMATURI

TEXT: MAUDE ANDERSSON

Många medlemmar har skrivit och frågat om nefrostomi och makroskopisk hematuri, vad är det?

Nefrostomi är en urinkate-ter (tunn gummislang) som är placerad i njurbäckenet genom huden på ryggen. Slangen är kopplad till en urinpåse. Orsaker till nefrostomi är avflödeshinder från njuren som kan ges av t.ex. njurstenar, tumörer eller ärrbildning i urinledaren.

Makroskopisk hematuri (blod i urinen):

Normalt ska blod inte vara synligt i urinen. Det krävs dock inte mycket blod för att färga urinen, 1 mL blod per liter urin ger en visuellt synlig rödfärgning av urinen. Oavsett blodmängden kan makroskopisk hematuri vara ett tecken på cancer i urinvägarna och ska därför utredas enligt standardiserat vårdförlopp (SVF).

Många gånger finns det en annan förklaring till makroskopisk hematuri såsom infektion, förstorad prostatakörtel,

slemhinneskada vid kateterisering eller annat som kan orsaka blödningsen. Urinen kan även färgas

röd av andra orsaker (pigmenturi), exempelvis vid intag av rödbetor eller läkemedlen nitrofurantoin och doxycyklin.

Vi refererar till följande länk för mer information: <http://www.vardhandboken.se/Texter/Nefrostomi/Oversikt/>

IEEPO

(International Experience Exchange for Patient Organisations)

i Madrid

TEXT OCH FOTO **ANN-LOUISE STORM**

För nionde året anordnade Roche IEEPO-konferens, denna gång hölls den i Madrid 15-16 mars. Temat för i år var Amplifying the patient voice, att höja patientens röst. Vi var ungefär 300 deltagare från olika patientorganisationer representerande 56 länder och 17 olika diagnoser.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

**Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten
kostar 150 kronor per år.**

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

Årsrapporten för Nationellt Kvalitetsregister för Cervixcancerprevention (NKCx) är klar!

TEXT Nationellt Kvalitetsregister för Cervixcancerprevention (NKCx), Center för Cervixcancerprevention, Avdelningen för Patologi, Karolinska Universitetslaboratoriet, Stockholm

Rekordhög uppslutning i gynekologisk cellprovskontroll

Rekordmånga svenska kvinnor deltar i gynekologisk cellprovskontroll: 2015 hade hela 82 % av den kvinnliga delen av befolkningen i åldrarna 23-60 år deltagit i cellprovtagningsprogrammet enligt rekommendation. Bland kvinnor 23-25 år hade hela 92 % deltagit, vilket är en unikt hög siffra. Det höga deltagandet visar på en hög tilltro till programmet. I flera landsting deltar allt fler och endast ett fåtal landsting har minskat deltagande. I de flesta landsting har mer än 97 % av befolkningen fått sin kallelse i tid. Endast 2 landsting kallar färre än 90 % av de bosatta kvinnorna.

Nationellt Kvalitetsregister för Cervixcancerprevention (NKCx) publicerar idag den nationella årsrapporten om cellprovtagning i Sverige under 2015.

NKCx analyserar data om cellprover, vävnadsprover, HPV-test och kallelser från hela landet och publicerar årligen de väsentligaste indikatorerna om programmens kvalitet och resultat.

Några av årsrapportens viktigaste nyheter om det gynekologiska cellprovtagningsprogrammet:

- Sveriges första nationella vårdprogram för cervixcancerprevention föreslaget. Sverige får nu evidensbaserade, jämlika, patientsäkra och samlade rekommendationer för ett nytt gynekologiskt cellprovtagningsprogram som blir likvärdigt för alla kvinnor i Sverige.

- Uppmätning av programmets effekt och kvantifiering av förbättringsmöjligheter genom standardiserade nationella audits av screeningprogrammet och av laboratorierna som utför screening.

- Ytterligare nyheter i rapporten: Behov av ny handläggning av cellförändringar i så kallat körtelepitel. Data om HPV-vaccinationsprogrammet,

inklusive minskning av cellförändringar efter HPV-vaccination och diskussion om HPV-vaccination av pojkar.

Läs hela rapporten på: http://www.nordicehealth.se/wp-content/uploads/2016/06/%c3%85rsrapport_KI_WEBB.pdf

Kvalitetsindikatorer på mer detaljerad nivå, t ex kommun, finns att tillgå på www.nkcx.se

Värmland slopar avgift för cellprov

TEXT MAUDE ANDERSSON

De värmändska kvinnorna i åldern 23-50 är bäst i landet på att genomföra cellprovskontroller. Nu har Landstinget slopat avgiften för cellprovet och man hoppas att det blir ännu bättre i Värmland.

Hur har man lyckats så väl då? Genom att barnmorskorna skickar ut ett vykort till alla kvinnor en månad innan de fyller 23 år och sedan en påminnelse ett år senare.

Dessutom har slutåldern för provtagningen höjts från 60 till 64 år.

VINNARNA I BOK LOTTERIET

Det var ett stort intresse för utlottningen av Peter Strangs bok "I skuggan av sommaren".

Följande personer vann:

Mona-Lisa Englund, Bottnaryd
Wiveka Ramel, Stockholm
Lotta Ström, Sundsvall

Vi gratulerar vinnarna till vinsten!

Foto: Hanna Rehlin

Den 28 maj skrevs det svensk filmhistoria

AV GUNNAR REHLIN

Då vann Ruben Östlunds film "The Square" Guldpalmen i Cannes. Det var första gången sedan 1991 som en svensk film vann filmvärldens finaste pris, det var första gången på 66 år som en svensk regissör vann.

I slutet av augusti får den svenska biopubliken sin chans att se filmen.

För att nu först reda ut detta kring det svenska – 1991 var det "Den goda viljan" som vann Guldpalmen, men regissören var danske Bille August. 1951 var det Alf Sjöberg som vann för "Fröken Julie". Sedan dess dröjde det alltså 66 år till ännu en svensk regissör glädjestrålade kunde lyfta det diamantbeströdda priset.

Om nu någon undrar över Ingmar Bergman, är det faktiskt så att han aldrig vann just en Guldpalm för en specifik film. 1997 fick han en sorts hederspalm, Guldpalmernas Guldpalm, men han kom inte för att hämta den. I övrigt vann han under åren sex priser i Cannes för bl.a "Jungfrukällan" och "Nära livet".

Men åter till "The Square". Jag har följt Ruben Östlunds karriär sedan debuten med "Gitarrmongot" som kom 2004. Året efter satt jag med i en jury som belönade hans kortfilm "Scen nr: 6882 ur mitt liv" med det stora priset

vid Uppsala kortfilmsfestival. Efter det har han gjort kortfilmerna "Nattbad" och "Händelse vid bank" och långfilmerna "De ofrivilliga", "Play", "Turist" och nu "The Square".

"Turist", som var nära att bli Oscarsnominerad och som vann ett av priserna vid Cannesfestivalens sidosektion Un Certain Regard för tre år sedan, blev hans stora internationella genombrott – en både mörk och rolig dissekering av mansrollen sedan en lavin vänt upp och ner på relationerna på ett högfjällshotell.

Under dessa år har Ruben självfallet utvecklats mer och mer som filmskapare, och redan för ett år sedan vågade jag på mig att säga att "2017 kommer Ruben att vinna Guldpalmen i Cannes". När jag en tid före jul bokade min resa till Nice/Cannes lät jag den bli ett par dagar längre än vanligt – "jag vill vara med och fira Rubens guldpalm", var min motivering. Och jag fick alltså rätt.

"The Square" är en satir över konstvärlden och vår förmåga/oförmåga till empati. Stockholms slott har blivit ett museum. En ny installation är titelns fyrkant – ställer man sig i den behöver man hjälp och det är allas uppgift att hjälpa den som ber om det. Men hur

väl beställt är det med vår medmännisklighet?

"The Square" är en roande och oroadande film, med en rad mycket roliga scener, men också en film som stämmer till eftertanke och som får oss att fundera över samhället och oss själva. Missa den inte när den äntligen får premiär.

I väntan på "The Square"? Som vanligt innehåller biosommaren en massa storfilmer som vi som skriver om film ännu inte fått en möjlighet att se. Krigsfilmen "Dunkirk" – jodå, det är Christopher Nolan som gjort den så den är säkert bra. Nya "Apornas planet" – filmen verkar mörk och spännande. En ny "Transformers" – nja, inte för mig. Actionfilmen "Baby Driver" verkar vara kul, och den långa scen jag sett ut actionfilmen "Atomic Blonde" med Charlize Theron gör att jag ser fram mot att se hela filmen, och som Stephen King-fan ser jag självfallet fram mot filmatiseringen av dennes "The Dark Tower".

Några mindre men sevärdar filmer – och som jag fått se är de franska "För min dotters skull" och "Kvinnan från Brest". Båda är verklighetsbaserade thrillers – utan våld men med en myckenhet spänning.

DITT LIV OCH MITT

MAJGULL AXELSSON

Utgiven på Brombergs bokförlag
under maj 2017
ISBN 978-91-7337-847-5

Majgull Axelsson är född 1947. Hon är utbildad journalist vid Poppius journalistiska skola. Under sitt första författarskap började hon skriva om barnprostitution och fattigdom i Sverige. Hennes skönlitterära debut var *Långt borta från Nifelheim* men det var med *Aprilhäxan* från 1997 hon slog igenom stort. För den romanen belönades hon med Augustpriset.

Hennes romaner handlar ofta om det mänskliga psyket och hur relationen barn - förälder formar oss.

Märit kom till Lund där hon läste som läkarstudent på 60-talet en tid då folkhemmet växte och blomstrade. Det var över femtio år sedan hon var där men hon har ingen längtan tillbaka. På norra kyrkogården vittnar en massaker om en annan verklighet - patienterna från Vipeholm hamnade där. Det var där alla sinnesslöa begravdes. Det var där hennes bror gick under. Han kallades Tok-Lars eller Haltelyttelasse. Vad var det som hände för alla dessa år sedan? Vem bär egentligen skulden? *Ditt liv och mitt* är en berättelse om en systers sökande efter sanning och upprättelse, om dem som inte fick vara med när svenska folket blev världsmästare i välfärd. En omskakande roman om hämnd, hemligheter och skuld.

Gun-Brith Ottosson

OCH VARJE MORGON BLIR

VÄGEN HEM LÄNGRE OCH LÄNGRE

FREDRIK BACKMAN

Utgiven på bokförlaget Forum
under maj 2017
ISBN 978-91-371-150-895

Fredrik Backman är född 1981. Han har en bakgrund som journalist, krönikör och bloggare, bor med fru och barn i Solna. Fredrik debuterade 2012 med boken *En man som heter Ove* vilken blev en succé. Under 2013-2014 släppte Fredrik Backman romanerna *Min mormor hälsar* och *säger förlåt* och Britt-Marie var här, båda blev stora succéer i Sverige och utomlands. År 2016 tog han ett nytt steg i sitt författarskap med romanen *Björnstad* som hyllades av både kritiker och läsare.

Farfar och Noah sitter på en bänk och pratar. Under bänken växer hyacinter, samma blommor som farmor hade i sin trädgård. De båda kan prata om allt, livets alla frågor. Under samtalet minns farfar hur det var att förälska sig i farmor och hur svårt det var att förlora henne. Han känner att världen håller på att förändras. Därför vill han stanna på bänken hos Noah där han fortfarande känner doften av hyacinter. Men minnena blir allt svårare att fånga och de blir nu tvungna att lära sig det svårast av allt - att ta farväl. Fredrik tecknar här ett ömsint porträtt en åldrande mans kamp för att hålla kvar sina minnen och hur hans öde påverkar dem som står honom närmast. Om varje morgon blir vägen hem längre och längre är en liten bok med ett stort budskap som länge kan stanna kvar hos läsaren.

Gun-Brith Ottosson

VI SES I DISNEYLAND

ERIKA SCOTT

Utgiven på Norstedts Förlag
under maj 2017
ISBN 978-91-1-307895-3

Erika Scott började på Aftonbladet 2005 och har tidigare varit reporter och redaktör på Söndag. Numera är hon chef för Aftonbladets alla magasin. Hon har även varit anställd vid Bonnier Tidskrifter som specialtidningschef på Amelia. *Vi ses i Disneyland* är hennes debutroman.

Emma arbetar på produktionsbolaget Gigant Television, som styrs av den pragmatiska vd:n Elsa Walander. Emma är gift och har två barn. Hennes man, Andreas är frilansjournalist och kämpar för att få uppdrag. Emma har en tid värt i underlivet. När hon söker vård visar det sig att hon har drabbats av "bukens tysta tumör", äggstockscancer. Hon chockas av beskedet och förmår sig inte att berätta för sin familj utan får tröst och stöd av sin ex-sambo, Preben. Samtidigt söker Andreas också bekräftelse på annat håll men tar risker och går över gränser på ett sätt som både fascinerar och skrämmer honom. Vad händer med människor när livet ställer ultimatum? Kan ett äktenskap, som fylls av hemligheter, räddas. *Vi ses i Disneyland* handlar om döden och livet. Om att älska, svika och vilja kontrollera sig själv och andra. En djärv roman som landar mitt i samtiden.

Gun-Brith Ottosson

IMAGES: SENTOO COLLECTION | CHRISTINE HEADWEAR

EN ANNORLUNDA SALONG

Salonger – med peruker och turbaner

Vi träffar dagligen personer med olika typer av håravfall, bl a håravfall som biverkan vid cytostatikabehandling. Och vi vet att det finns många frågor och funderingar kring det som inträffar och vid val av peruk. Hos oss hittar du ett stort utbud av peruker och turbaner i olika modeller och utförande – för att vi på bästa möjliga sätt ska kunna hitta just det du söker, för bästa känsla och komfort! **Kontakta oss gärna för fri konsultation.**

Varmt välkommen till någon av våra salonger!

Carl M Lundh – Salonger och Partners

Hur olika människor väljer att hantera sitt håravfall är individuellt och i slutändan en smaksak. Vissa väljer att lämna huvudet bart medan andra föredrar att använda turban och sjal eller peruk. Oavsett vad du själv väljer, är det viktigaste att det känns bra och bekvämt för dig!

VÄRDEKUPONG

Gynsam, 02-17

Lämna kupongen till någon av våra salonger eller partners – och få tillhörande resekit vid köp av en valfri peruk. Kupongen gäller t.o.m den 30/9-2017. Kan ej kombineras med andra erbjudanden eller rabatter.

CARL M LUNDH SALONGER – GÖTEBORG CML: 031-10 23 80 | GÖTEBORG Salong Wivi: 031-41 45 10 | HELSINGBORG CML: 042-14 30 00 | JÖNKÖPING CML: 036- 15 02 70
KALMAR CML: 0480-268 30 | KALMAR Länssjukhus CML: 0480-813 69 | LUND CML: 046-14 17 70 | MALMÖ CML: 040-733 20 | STOCKHOLM CML: 08-545 66 800 | STOCKHOLM
Perukshopen: 08-20 10 06 | UMEÅ Salong Huvudform: 090-12 16 72 | VÄSTERÅS Ann & Ewa Salongen: 021-18 15 03 | ÖREBRO USÖ Hårvård: 019-14 83 63.

PARTNERS – ANDERSTORP Almgrens hårvård: 0371-154 77 | BORÅS Borås Hårstudio: 033-23 96 90 | BORÅS Hulta Salongen: 033-15 51 77 | ESKILSTUNA Salong LM: 016-13 27 19 | FALUN Headbanger Hairstyle: 023-197 88 | KARLSKOGA Salong Boman: 0586-310 27 | KARLSTAD Hedwig Hårvård: 054-19 08 03 | KRISTIANSTAD Skägg & Lockar: 044-10 00 00 | LINKÖPING Fifty Fifty: 013-12 65 66 | NORRKÖPING Peggis Barbershop: 011-13 24 00 | RONNEBY Salong Astra: 0457-108 51 | SVENLJUNGA Bergs Salong: 0325-61 10 86 | TORSÅKER Salong P.I.A: 0290-400 12 | UPPSALA Hårfixarna: 018-20 90 90 | VÄXJÖ Hårdesign: 0470-483 90 | ÖRNSKÖLDSVIK Salong Jacob: 0660-190 17 | ÖSTERSUND Madelene Hårvård: 063-10 14 85.

Utbildningsdag på residenset i Karlstad om demens och existentiella behov vid palliativ vård

TEXT OCH FOTO **MAUDE ANDERSSON**

Den 24 mars anordnade Betaniastiftelsen en utbildningsdag i Karlstad om demens och existentiella behov vid palliativ vård. En mycket viktig liksom en mycket välbesökt utbildning.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

**Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten
kostar 150 kronor per år.**

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

Kunskapsdag och Riksstämman 12-13 maj 2017

TEXT OCH FOTO ANN-LOUISE STORM

Gynsams kunskapsdag och riksstämma var i år förlagda till Göteborg. Fredagen inleddes med registrering och mingel. Sedan hälsades vi välkomna av både Margaretha Sundsten och Kerstin Mårdberg som även gav oss lite tips på sevärdheter i staden.

Först ut med föreläsningar var **Lisen Heden och Linda Åkeflo**, specialistsjuksköterskor från Sahlgrenska Universitetssjukhuset. De berättade om ett projekt kring rehabilitering efter cancerbehandling i bäckenet. Projektet startades hösten 2010 av Karin Bergmark. Syftet är att ge stöd och råd om hur man får tillbaka kontrollen över den egna kroppen.

De visade och förklarade vad som kan hända efter strålning mot buken, vilka skador som kan uppstå på tarm eller blåsa och hur dessa påverkar möjligheten att kontrollera dem.

Till exempel kan tiden från att man känner behovet tills att man hinner till en toalett vara kraftigt förkortad. Det kan i sin tur innebära läckage med allt obehag det innebär.

Vi fick tips på hur man kan träna upp förmågan att hålla sig och tips på olika skydd som finns på marknaden. Dessutom finns mobilappen "tät" till

smartphones som ger tips på bäckenbottenträning.

Kostråd för en lugn tarm fick vi också. Bland annat kan man undvika för fet- och gasbildande mat.

Bäst är även att äta mindre måltider fast lite oftare. Absolut inte hoppa över några måltider.

Nu pågår en studie om nyttan av probiotika, magens gladbakterier och hur det ska kunna användas i större utsträckning för att lindra besvär.

Mer om deras engagemang, få tips och idéer finns här: www.eftercancer.nu

Efter lunch var det dags för **Zarah Nettervik**, samverkansansvarig på Försäkringskassan och **Gunnar Eckerdal**, smärtiläkare på onkologiska kliniken, Sahlgrenska Universitetssjukhuset att berätta om begreppet Flexibel sjukskrivning. Ett projekt mellan 1 oktober 2015 och 30 september 2016 för att se om det är möjligt med flexibilitet

i sjukskrivning och göra det enklare att kombinera cancerbehandling och arbete.

Något som skulle kunna vara aktuellt när arbetsförmågan inte kan bedömas i förväg eftersom vi reagerar olika på behandlingar. Sjukdomstillståndet kan vara olika över tid. Ibland bättre, ibland sämre. Många vill jobba de dagar eller timmar de känner att de orkar men är rädda för att krångla till det för arbetsgivare eller kollegor med dagens sjuksystem.

Flexibel sjukskrivning är fördelaktigt för den sjuke. Man fokuserar på arbetsförmåga i stället för sjukdom. Att få höra från sin läkare att det är okej att jobba efter egen förmåga inger en känsla av hopp till förbättring. Att hålla kontakt med kollegor är även det betydelsefullt.

Det främjar livskvaliteten och välmående att få möjlighet att kunna gå till arbetet. Det psykiska måendet påverkar inte cancercellerna över huvudtaget men det påverkar möjligheten att orka med behandlingarna. Det allra viktigaste är en bra dialog mellan patient, läkare och Försäkringskassan.

En bra påpekan är att läkare inte sjukskriver personer, de skriver intyg för att visa patientens arbetsförmåga.

Vi vill väl alla ha ett så långt liv med så bra livskvalitet som möjligt!

En slutrapport kommer vara klar i slutet av året.

Sist ut var **Daniel Brattgård**, sjukhuspräst senior, som pratade med oss om etik och moral. Skillnaden mellan etik och moral? Etik – den teoretiska reflexionen, moral – den praktiska handlingen. Moral är den etik jag gjort till min egen.

Lisen Heden och Linda Åkeflo.

Gunnar Eckerdal och Zarah Nettervik.

Daniel Brattgård.

Han berättade om de kulturella skillnader som finns när det gäller samtal om livet och döden. I flera kulturer är det mer självklart att prata om döden än det är för t.ex. oss svenskar.

Vi fick några fina och tankvärda citat med oss. Ett av dem ur Miss Francis sovrum av Margareta Ekström och lyder:

"Det var vårt enda samtal om döden tänkte Francis och satte sig försiktigt upp. Det klagas över att vi inte talar mycket om döden i vår kultur, tänkte hon och mindes trohjärtade försök som tidningen gjort att ta upp ämnet och intervjua döende och kuratorer och läkare.

Men strängt taget talar vi ju inte mycket, åtminstone inte på ett medvetet, analyserande sätt om livet heller. Vi känner och vi tycker och vi tror. Men hur många av oss tar livet som ett faktum, ett obönhörligt faktum, lika användbart som skolschemat och trädgårdslandet.

Några ägnar timmar varje dag åt att bygga upp sin kropp. Men om man skulle fråga dem vad de ska med kroppen till, skulle de inte kunna svara."

Vi har inte alltid svar men kan vi dela funderingarna med varandra så blir det lättare!

Sammanfattningsvis en mycket intressant, trevlig och lärorik dag!

Efter föreläsningarna hade vi lottdragning och många vann. Kvällen slutade med en treärrters middag där en trubadur underhöll till desserten.

Lördagen var vikt åt Riksstämman. Gynsams nya styrelse kommer att konstitueras sig inom kort och strax därefter går vi ut med en presentation av styrelseledamöterna.

EFTER CANCERN

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

KÄLLA: [HTTPS://EFTERCANCERN.SE*](https://eftercancer.se)

En av de bästa hemsidorna där man kan läsa om vad som händer efter en cancersjukdom är "eftercancer.se". Här finns allt som du vill ha svar på.

Eftercancer.se är en del av ett forskningsprojekt vid Göteborgs universitet i nära samarbete med Jubileumskliniken vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Syftet med projektet är att förbättra och utveckla vården för canceröverlevare som fått onkologisk behandling mot bäckenområdet, ge stöd och bidra till förbättrad livskvalitet genom att stärka egenvården. Vidare syftar informationsportalen till att öka tillgängligheten till vetenskapligt baserade råd så att dessa råd når fler.

Här hittar du fysiska symtom som kan uppstå efter avslutad behandling mot cancer i nedre delen av buken. Forskning och erfarenheter visar att problem kan uppstå i relation till tarm, sexualitet, urinblåsa och lymfödem. Vår förhoppning är att denna information kan hjälpa dig i din cancerrehabilitering. *)

Cancerrådgivningen

Telefon: 08-123 138 00

1177.se/sthlm-cancerradgivningen

Cancerrådgivningen drivs av Regionalt cancercentrum Stockholm – Gotland.

1177
VÄRDGUIDEN

 Stockholms läns landsting

RCC-MÖTE OM BÄCKENCANCER- REHABILITERING

TEXT **ANN-LOUISE STORM** FOTO **MAUDE ANDERSSON**

Tisdagen den 30 maj var det nätverksmöte för bäcken-rehabilitering vid cancer. Vi träffades på Clarion Hotell Gillet i Uppsala.

*Ann-Chatrin
Sonneson*

Annika Sjövall

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET
i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.
Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20
Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten
kostar 150 kronor per år.
Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

*fråga
Lenita*

Lenita Lundin arbetar på Cancerrådgivningen,
Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland.
Har du någon fråga/or så kan du skicka dessa till
maude.andersson@telia.com så vidarebefordras de till Lenita.

Inkontinensskydd får man utskrivet av distriktssköterskan.
Gratis om man har frikort men kostar annars ca 200 kronor i
engångskostnad.

Orsaken till urinvägsinfektioner vid gynekologiskcancer be-
ror ofta på östrogenbrist i slemhinnan. Borttagande av ägg-
stockar och strålbehandling påverkar slemhinnan i underlivet

negativt. Den blir mindre motståndskraftig för infektioner.
Östrogen lokalt i form av salva, vagitorier eller oestring stär-
ker slemhinnan och minskar risken för urinvägsinfektioner.
Urinvägsinfektioner är inte farligt men är besvärligt. Det går
att bota med antibiotika. Det bästa är dock att förebygga med
östrogen lokalt.

Har du frågor, skicka dem till Gynsampostens redaktör - maude.andersson@telia.com - som sedan förmedlar frågorna till Lenita.

Gillian Einstein

Kognitiv hälsa och välbefinnande bland kvinnor med BRCA1/2 genmutation efter avlägsnande av äggstockarna – CABSOE-studien

TEXT OCH FOTO **MAUDE ANDERSSON**

Den 24 maj gavs en workshop om en forskningsstudie "Kognitiv hälsa och välbefinnande bland kvinnor med BRCA1/2 genmutation efter avlägsnande av äggstockarna". Workshopen hölls på Kultur- och Konserthallen i Linköping. Från GCF Anni deltog Yvonne Subay och från GCF Musslan deltog Maude Andersson.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten kostar 150 kronor per år.

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

KIU:s Landsmöte och Generalförsamling 2017

TEXT OCH FOTO: **MAUDE ANDERSSON**

Den 22-23 april höll KIU (Kreft i Underlivet) sitt landsmöte och generalförsamling på Hotel Koldingfjord, Kolding, Danmark. Gynsams ordförande Margaretha Sundsten och vice ordförande Maude Andersson var inbjudna. Det var ett mycket välbesökt landsmöte, 80 medlemmar från olika orter i Danmark deltog.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

**Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten
kostar 150 kronor per år.**

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

LIVMODERHALSCANCER

förebyggs bättre med nytt screeningprogram

PRESSRELEASE 2017-05-18 PUBLICERAT MED TILLSTÅND AV RCC I SAMVERKAN - ANSVARIG REDAKTÖR **BO ALM**

Det svenska screeningprogrammet med gynekologisk cellprovskontroll genomgår nu stora förändringar. Alla cellprover för kvinnor som har fyllt 30 år ska i fortsättningen analyseras för humant papillomvirus (HPV). Screeningen med gynekologiska cellprover blir därmed säkrare, effektivare och mer likvärdig i hela landet. På sikt väntas antalet fall av livmoderhalscancer minska.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

**Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten
kostar 150 kronor per år.**

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

ANMÄLAN TILL LE:s (LIVET EFTER) HÖSTTRÄFF

TEXT OCH FOTO **BELINDA HARALDSSON**

Nu alla LE-kvinnor är det dags att anmäla er till höstträffen! Vi kommer att vara på Sättra Brunn i Sala för att lära och må bra.

Datum: 30 september – 1 oktober
Plats: Sättra Brunn Hälsobrunn, Sala
Sista anmälningdatum: 30 juli 2017.
Anmälan är bindande, men vid förhinder kan ersättare utses.
Anmälningavgift: SEK 400.

Gynsam står för resan och övriga kostnader, såsom helpension lördag-söndag och fri entré till spaavdelningen.

Det kommer att bli en helg att minnas och att finna glädje och kraft av våra erfarenheter av livet. Självklart är ni medlemmar i Gynsam!

Anmälan till: belindaharaldsson@hotmail.com

Vi ses i september!

Fram till dess önskar vi er en skön sommar!

LIVET EFTER:s arbetsgrupp

Gynsam önskar alla läsare En skön sommar!

*Det glittrar så gnistrande vackert, i ån,
det kvittrar så lustigt i furen.*

*Här ligger jag lat som en bortskämd son
i knät på min moder naturen.*

*Det sjunger och doftar och lyser och ler
från jorden och himlen och allt jag ser.*

*Det är, som om vinden ett budskap mig bär
om lyckliga dagar, som randas,
mitt blod är i oro, jag tror jag är kär
– i vem? – ack i allt, som andas.*

*Jag ville, att himlens och jordens allt
låg tätt vid mitt hjärta i flickgestalt.*

Gustaf Fröding

Rehab för livet

Rehab hos oss på Bräcke diakoni handlar om att växa, utvecklas och skapa något nytt. På Rehabcenter Sfären i Stockholm och Rehabcenter Mösseberg i Falköping skräddarsyr vi program utifrån dina behov och förutsättningar. Med allt från yoga och stavgång till föreläsningar om t ex mindfulness, kost och stress. Här träffar du andra i liknande situation och får tid för återhämtning och reflektion.

Rehabcenter Mösseberg Rehabcenter Sfären

Mola hydatidosa

TEXT: ULRIKA JONEBORG, MD, PHD

ÖVERLÄKARE GYNEKOLOGISK TUMÖRKIRURGI, KVINNOKLINIKEN, KAROLINSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Mola hydatidosa tillhör en grupp ovanliga graviditetsrelaterade tumörer med ursprung i moderkaksvävnad. Dessa tumörer representerar en unik sjukdomsgrupp, eftersom de har sitt ursprung i en graviditet, och därför innehåller för kvinnan främmande genetiskt material. Samlingsnamnet för dessa tumörer, som finns i både premaligna och maligna former, är gestationell trofoblasterjukdom.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

**Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten
kostar 150 kronor per år.**

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

LÄS ARTIKELN I SIN HELHET

i den tryckta tidningen eller beställ den i pdf-format.

Beställ på info@gynsam.se eller ring 08-23 30 20

**Medlemsskap, inklusive tidningen Gynsamposten
kostar 150 kronor per år.**

Separat prenumeration kostar 250 kronor per år.

I Europa uppmärksammas prevention av livmoderhalscancer

TEXT **DAVID LINDQUIST**, LÄKARE VID INSTITUTIONEN FÖR STRÅLNINGSVETENSKAPER
ONKOLOGI, NORRLANDS UNIVERSITETSSJUKHUS, UMEÅ UNIVERSITET

Varje år anordnas flera olika event för att uppmärksamma gynekologisk cancer. Ett av dessa är ett längre cykellopp som i år passerar Sverige och Göteborg den 5 juli. Alla som vill är välkomna att delta både på cykel eller bara titta förbi och ta del av vårt informationsmaterial. Vi samlas i Slottsskogen i Göteborg kl. 9.00 och cyklar iväg mot Halmstad kl. 10.00.

Mer information: <http://www.ride4women.at/en/> och <http://engage.esgo.org/en>

Hoppas vi ses!

TEXT **MAUDE ANDERSSON**

UNDERLAG OCH FOTO [HTTP://WWW.GYNKREFTFORENINGEN.NO/AKTUELT/GYNKREFTFORENINGEN-MOTE-HELSEMINISTEREN/](http://WWW.GYNKREFTFORENINGEN.NO/AKTUELT/GYNKREFTFORENINGEN-MOTE-HELSEMINISTEREN/) JUNI 2017 POSTET I: AKTUELT

Vår norska systerförenings ordförande besöker den norska hälsoministern

Jeanette Hoel deltog i detta mötet som ägde rum i Regeringshuset tillsammans med onkologen Roar Johansen från Volvat Medical Center och de talade varmt för att det måste göras en bättre uppföljning av cancerpatienter efter att de är färdigbehandlade efter en cancersjukdom. Seneffekterna kommer oftast många år efter det att cancerbehandlingen är över. Lymfödem och trötthet är exempel på detta. Psykiska och sexuella problem är något annat. Många är tveksamma att gå till läkare och tala om detta, och de känner att de inte uppfyller den kompetens som behövs.

En standardiserad vårdplan för seneffekter och biverkningar måste fram, något som Gynsam tidigare har framhållit också till professionen.

Rehabilitering är viktig för de flesta cancerpatienter och något som både de norska, svenska och danska gyncancerföreningarna arbetar för att genomdriva i respektive land.

Foto från vänster: Kristin Lossius (specialistrådgivare), Roar Johansen (Volvat Medicincentrum), Bent Høie (hälsominister) och Jeanette Hoel (ordförande i Gynkreftforeningen i Norge)

TREND 2017 COLOURS

 Happy Red	 Smooth Olive
 Mellow Blue	 Very Berry
 Deep Aqua	 Pretty Lilac

Heart beating. Colourfully.
Fall in love with the Juzo Trend Colours 2017!
www.juzo.com/trendcolours

Juzo®
Since 1912

Juzo®. Freedom in Motion

Juzo Scandinavia AB · Tegelängsgatan 13 · 60228 Norrköping · Sverige · info@juzo.se · www.juzo.se ·

GYNSAMS STYRELSE

ORDFÖRANDE

Margaretha Sundsten

060-12 77 54

Mobil 0730-82 23 24

ordforande@gynsam.se

VICE ORDFÖRANDE

Maude Andersson

054-18 52 90

Mobil 070-555 38 85

maude.andersson@telia.com

LEDAMOT

Ann-Louise Storm

070-688 37 55

annlouise.storm@yahoo.com

LEDAMOT

Maja Hemström

070-325 50 06

maja.hemstrom@me.com

SUPPLEANT

Belinda Haraldsson

072-208 56 30

belindaharaldsson@hotmail.com

SUPPLEANT

Marie Karström

070-566 39 23

miel@live.se

REVISOR

Sundsvalls Skattekonsult AB**Kerstin Mårdberg**

REVISORSSUPPLEANT

Catherine Dahlström

ADVISORY BOARD:

Professor Elisabeth Åvall Lundqvist**Överläkare Bengt Tholander****Överläkare Margareta Lood****Överläkare Susanne Malander**

GYNSAMS MEDLEMSFÖRENINGAR

GCF Ada & Beda GÖTEBORG MED OMNEJD

Kerstin Mårdberg

Nordenskiöldsgatan 20

413 09 Göteborg

031-12 16 15

kerstin.mardberg@telia.com

www.adabeda.se

Plusgiro 25 79 48-0

GCF Anemonen HALLAND

Gun-Brith Ottosson

070-35 30 480

anemonen.halland@gmail.com

Bankgiro 5883-7428

GCF Anni ÖSTERGÖTLAND

Yvonne Subay

Dalgatan 12 B, 582 17 Linköping

telefon: 013-21 10 46

e-post: subay@live.se

Bankgiro: 172-4400

GCF Fjärilen GÄVLE

c/o Maja Hemström

Rävpasset 8 C, 806 35 Gävle

070-325 50 06

info@gcfffjarilen.se

Bankgiro 5016-3534

GCF Jönköping JÖNKÖPING

Eva Molnar

evamolnar@live.se

070-871 35 85

GCF Liljan UPPSALA

Ann-Louise Lindkvist

Valthornsvägen 35, 756 50 Uppsala

gcfliljan@gmail.com

http://gcfuppsala.wordpress.com

Bankgiro 593-6554

GCF Linnéa MEDELPAD

Margaretha Sundsten

Storgatan 52 B, 852 30 Sundsvall

060-12 77 54

info@gcflinne.se

Plusgiro 498 01 70-7

GCF Mariarosen VÄSTERÅS MED OMNEJD

c/o Kerstin Hemström

Polstjärnegatan 25 B, 724 60 Västerås

070-361 00 47

ordforande@gcfmariarosen.se

www.gcfmariarosen.se

Bankgiro 5124-0034

GCF Musslan VÄRMLAND

Maude Andersson

Östra Kanalgratan 4, 652 20 Karlstad

070-555 38 85

maude.andersson@telia.com

www.gcfmusslan.se

Bankgiro 447-0027

GCF Nyponrosen UMEA

c/o Jessica Bagglund

Haddingen 19, 922 66 Tavelsjö

info@gcfnyponrosen.se

Bankgiro 283-5205

GCF Stockholm STOCKHOLMSOMRÅDET

Box 22245, 104 22 Stockholm

073-650 36 66

Info.gcfstockholm.se

www.gcfstockholm.se

Plusgiro 2 55 94-3

GCF Viola SKÅNE

Gullbritt Palm

Brunkelstorp 3086, 283 91 Osby

0479-152 00

gcfviola@hotmail.com

Bankgiro 352-0319

GCF Örebro ÖREBRO

c/o Elenor Ekstrand

Vändhakevägen 9, 716 30 Fjugesta

0739-88 24 81

info@gcforebro.se

Bankgiro 754-5593

DISKUSSIONSFÖRUM PÅ INTERNET

På Cancerfondens hemsida, www.cancerfonden.se, hittar du forumet "Diskutera cancer". Det finns flera olika rubriker, bland annat "Gynekologisk cancer" och "Anhörigas situation".

GYNSAMS ADRESSREGISTER

Gynsam har ett centralt medlemsregister för distribution av Gynsamposten. Uppgifterna behandlas med sekretess och lämnas inte ut till obehöriga. Är du medlem i lokal GCF och upptäcker felaktigheter – eller om du flyttar och ändrar adress – kontakta din lokala GCF för rättelse. I övriga fall kontakta Gynsam

KALENDARIUM

för Gynsam finns på Gynsams hemsida, www.gynsam.se

STÖDPERSONER

Vill du tala med någon som lyssnar?

Våra stödpersoner träffas på sina hemtelefoner – välkommen att ringa.

Yvonne Subay 013-21 10 46**Ulla Samuelsson** 021-248 71**Britt-Marie Moberg** 0226-711 40**Irène Andersson** 0346-817 79**Maude Andersson** 054-18 52 90**Marie-Louise Jansson** 0550-520 72**Ann-Christine Broström** 0707-664996**Birgit Feychting** 08-644 84 46 eller

070-644 20 41

Cecilia Hägglund 070-777 80 45**Ann-Christin Hjertström** 060-53 68 16**Iris Westman** 0611-103 12**Susanne Rehlin** 08-580 303 92

FÖR ANHÖRIGA

Wiveka Ramel 08-660 51 31**Ann Håkansson** 070-35 30 480*En stödperson*

- har själv haft gynekologisk cancer eller är närstående
- vet genom egen erfarenhet hur viktigt det är att ha någon att tala med om sin situation
- har tid att lyssna
- har moralisk tystnadsplikt
- hänvisar till sjukvårdspersonal i medicinska frågor
- är ett komplement till sjukvården
- är utbildad för sin uppgift
- träffas på sin hemtelefon eller via Gynsams hemsida.

POSTTIDNING B

Returadress: Gynsam Margaretha Sundsten
Storgatan 52 B, 852 30 Sundsvall

Gynsam stödjer kvinnor med gynekologisk cancer och deras anhöriga

VAD ÄR GYSAM?

Föreningens medlemmar är kvinnor som insjuknat i underlivscancer (patientmedlemmar) och deras anhöriga samt övriga som stödjer Gynsams verksamhet (stödmedlemmar).

Gynsam ger stöd och information till patientmedlemmar och deras anhöriga via stödpersonsverksamheten, www.gynsam.se, tidningen Gynsamposten och olika aktiviteter i de lokala medlemsföreningarna.

Gynsam informerar och debatterar med politiker och andra som i sitt beslutsfattande påverkar situationen för kvinnor med gynekologisk cancer.

Vårt mål är att alla kvinnor med gynekologisk cancer ska ha tillgång till optimal sjukvård.

STÖD TILL VERKSAMHETEN

Företag och organisationer kan stödja Gynsam genom gåvor och annonsering i Gynsamposten. Genom att stödja vårt arbete i Gynsam är ni med och påverkar vården för kvinnor med gynekologisk cancer!

BLI MEDLEM

Bli medlem, kontakta föreningens ordförande på 08-23 30 20 eller e-post ordforande@gynsam.se.

Årsavgiften är 150 SEK som sätts in på Gynsams bankgiro 374-9660.

Uppge namn och adress, samt om du önskar vara patient- eller stödmedlem.

Företag, organisationer och mottagningar stödjer genom sitt medlemskap verksamheten och får tidningen Gynsamposten.

BESTÄLL GÄRNA VÅR SYMBOL

Symbolen kostar 30 kronor som sätts in på Gynsams bankgiro 374-9660.

Uppge namn och adress och att betalningen avser Gynsams symbol. Så kommer den per post.